

indirekte må vurdere den retsstilling, der som følge af embedsmændenes handlemåde må antages at tilkomme private i forhold til staten og omvendt.

Det afgørende er imidlertid, at en undersøgelseskommission ikke må nedsættes med henblik på at tage stilling til en partstvist. En undersøgelseskommission må heller ikke nedsættes for at undersøge og klarlægge et begivenhedsforløb, hvis formålet hermed er at tilvejebringe grundlaget for en efterfølgende stillingtagen til en partstvist."

Om karakteren af de retlige vurderinger, som en undersøgelseskommission kan anmodes om at foretage vedrørende embedsmænds forhold, henvises til betænkningen, side 52 ff, og til bemærkningerne til bestemmelsen, hvor det bl.a. er anført (side 11):

"Det forudsættes som det typiske, at kommissoriet for undersøgelseskommissionen udformes således, at kommissionen har til opgave at udtale sig om, hvorvidt der må antages at være begået fejl eller forsømmelser, der kan give anledning til, at et retligt ansvar søges gennemført mod de pågældende embedsmænd. Har kommissionen fået et kommissorium af den nævnte karakter " kan kommissionen, selv om den ikke finder, at der foreligger grundlag for at søge strafansvar eller disciplinært ansvar gjort gældende mod en embedsmand, udtale sig om, hvorvidt det kan antages, at der foreligger fejl eller forsømmelser, og i forbindelse hermed at der efter kommissionens opfattelse foreligger grundlag for en tjenstlig tilkendegivelse.«

4.2.2. *Vurdering.*

Udvides lovforslagets anvendelsesområde, betyder det som nævnt i pkt. 4.1.2., at personer uden for den statslige forvaltning direkte vil kunne blive inddraget i en faktuel undersøgelse.

Spørgsmålet er derfor, om undersøgelseskommissionen bør kunne anmodes om at foretage retlige vurderinger til belysning af spørgsmålet om et eventuelt retligt ansvar for disse personer. Herom kan anføres følgende:

Indledningsvis bemærkes, at de særlige hensyn, som er baggrunden for, at en undersøgelseskommission ikke må foretage retlige vurderinger af ministres forhold, ikke gør sig gældende for andre personer.

Efter lovforslagets § 4, stk. 4, vil en undersøgelseskommission som nævnt kunne få til opgave

at foretage retlige vurderinger til belysning af, om der foreligger grundlag for, at staten søger strafansvar eller disciplinæransvar gjort gældende mod de berørte embedsmænd.

I forlængelse heraf bør en undersøgelseskommission kunne anmodes om at foretage retlige vurderinger til belysning af, om f.eks. direktører og andre ansatte i et statsligt aktieselskab bør søges draget strafferetligt eller ansættelsesretligt til ansvar for deres arbejde i aktieselskabet. Det bemærkes herved, at staten, i kraft af at der er tale om et statsligt aktieselskab, vil have bestemmede indflydelse på spørgsmålet om, hvorvidt de pågældende bør drages ansættelsesretligt til ansvar. Det gælder, selv om staten formelt hverken ansætter direktionen for det statslige aktieselskab, jf. aktieselskabslovens § 51, stk. 1, eller medarbejderne i aktieselskabet, jf. herved aktieselskabslovens § 54.

Endvidere bør en undersøgelseskommission f.eks. kunne anmodes om at foretage retlige vurderinger til belysning af, om et bestyrelsesmedlem i et statsligt aktieselskab, der er valgt eller udpeget af staten, har begået fejl eller forsømmelser, således at den pågældende bør drages strafferetligt til ansvar eller afsættes. Dette gælder, selv om et bestyrelsesmedlem til enhver tid vil kunne afsættes af den, som har valgt eller udpeget den pågældende, jf. aktieselskabslovens § 50, stk. 1, 3. pkt.

En undersøgelseskommission bør efter omstændighederne også kunne anmodes om at foretage retlige vurderinger til belysning af, om der foreligger grundlag for at søge andre personer uden for den statslige forvaltning draget strafferetligt til ansvar. En forudsætning herfor bør dog normalt være, at kommissionen tillige undersøger og vurderer, om nogen, der virker eller har virket i det offentlige tjeneste eller hverv, herunder navnlig i den statslige forvaltning, må antages at have pådraget sig strafansvar, jf. pkt. 3.2. og 4.1.2. ovenfor.

Derimod bør en undersøgelseskommission - i tilknytning til det, som er anført i betænkningen og i bemærkningerne til lovforslaget - ikke kunne få til opgave at tage stilling til retlige tvister mellem staten og private og mellem private indbyrdes. Tilsvarende gælder tvister mellem staten og kommunerne eller mellem kommunerne indbyrdes. En undersøgelseskommission bør i forlængelse heraf heller ikke kunne få til opgave at